

Maria Hakkarainen ja Salla Jutila



Jakamistalous matkailussa

Loppuraportti





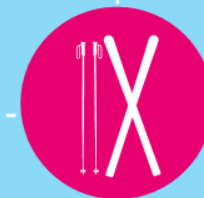
Jakamistalous matkailussa –hanke (EAKR), 1.8.2016-31.11.2017



Tavoitteena selvittää:

- miten jakamistaloutta voidaan hyödyntää yritysten tuotekehityksessä ja liiketoiminnan kehittämisessä,
- miten ilmiöön liittyviä haasteita voitaisiin hallita
- jakamistalouden muotojen sekä jakamistalouden matkailullisten toimintaympäristöjen ja kenttä Lapissa
- paikallisen arjen jakamisen mahdollisuuksia ja haasteita matkailussa.

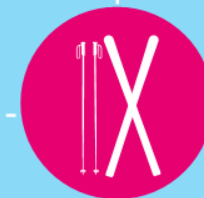
shareabletourism.com





Jakamistalous

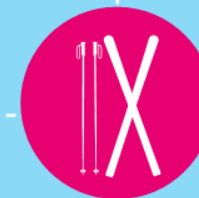
- Useita samaa ilmiötä kuvaavia käsitteitä, jakamistalous yleisimmin käytetty
- Jakamisen ja talouden paradoksi
- Haastaa perinteisen talousajattelun ja käsityksen omistajuudesta
- Kolmen tyyppisiä toimijoita: resursseja jakavat palveluntarjoajat, palveluiden käyttäjät ja välittäjäalustat
- Lisäksi jakamistalous vaikuttaa laajasti koko yhteiskuntaa, esim. perinteiseen liiketoimintaa kuten majoitustoimialaan, kaupunkisuunnitteluun, naapurustoon ym.





Matkailun jakamistalous

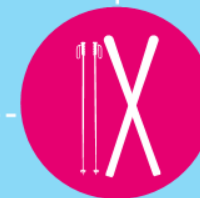
- Paikallisuuden kysyntä, yksilöllisten kokemusten etsiminen
- Matkailijalla väliaikainen käyttöoikeus erilaisiin paikallisiin palveluihin, tuotteisiin ja arkeen
- Majoitus, liikkumisen palvelut, aktiviteetit
- Yksityisten ihmisten tarjoamat tuotteet ja palvelut muokkaavat paikallista tietoa ja osaamista kaupalliseen muotoon





Kysymyksiä jakamistaloudesta

- Jakamistalouteen liittyy monenlaisia avoimia kysymyksiä kaikkien toimijoiden osalta
- Kaikille yhteiset kysymykset liittyvät verotukseen, vastuuseen, vakuuttamiseen ja turvallisuuteen
- Kysymysten näkökulma vaihtelee sen mukaan onko kyseessä, resursseja jakava palveluntarjoaja, palveluiden käyttäjä, alustatoimija vai joku muu, esim. naapuri tai yritys
- Kaikkiin matkailun jakamistalouden muotoihin:
 1. vertaismajoitus ja tilojen jakaminen
 2. liikkumisen palvelut
 3. osaamisen jakaminen ja elämysten tuottaminenliittyy myös omia erityiskysymyksiä





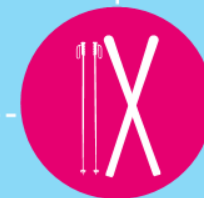
MAJOITUS JA TILOJEN JAKAMINEN

Vertaismajoitus, kotimajoitustoiminta vs. hotellimajoitus

- Couchsurfing: Vertaismajoittajaverkosto, ilmainen majoitus
- Airbnb: korvausta vastaan, lähestyy maksullisia majoituspalveluita
- Muita vertaismajoituspalveluita: esim. FridayFLats, homeaway.com ja homeexchange.com
- Hotellihuoneiden jakaminen

Muiden kuin majoitustilojen jakaminen

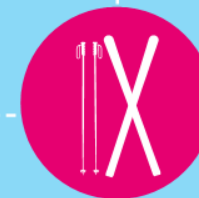
- Työtilat (Kliffainnovations, ShareDesk, Hub, workbar)
- Kokous- ja ryhmätyötilat (esim. hotellit jakajana)





Vertaismajoitukseen liittyviä toimijoita

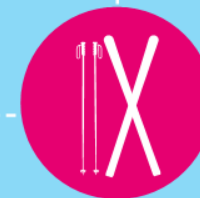
- Majoituksen tarjoajat
- Majoittajat
- Välitysalustat
- Perinteiset majoitusyritykset
- Naapurit ja paikallisasukkaat
- Taloyhtiöt
- Vakuutusyhtiöt
- Isännöinti
- Pelastuslaitos
- Verottaja
- Maankäyttö- ja kaavoitusviranomaiset





Kysymyksiä vertaismajoituksesta

- Kuka on vastuussa vahinkotilanteessa (oikeudet ja velvollisuudet)?
- Miten taataan kaikille turvallinen toimintaympäristö?
- Kuka on ammattimainen, kuka satunnainen toimija?
- Miten saada kaikki toiminta verotuksen pariin (selkeytys pääomaverotus vs. arvonlisäverotus)?
- Millaista sääntelyä erilaisten majoitusmuotojen tasapuoliseen kohteluun tarvitaan?
- Miten turvataan riittävä ja kohtuuhintainen asuntojen saatavuus myös paikallisasukkaille?
- Vertaismajoituskohteeseen liittyvät kysymykset taloyhtiöissä
- Miten olemassa olevia esim. tapahtumien kotimajoituskäytäntöjen malleja voidaan hyödyntää ja kehittää?





LIKKUMISEN PALVELUT

Auton jako- ja yhteiskäyttöpalvelut taksin ja auton vuokrauspalveluiden korvaajana

- Kimppakyytisivustot ja –yhteisöt (Kyydit.net, Facebook, Bla bla car)
- Yksityishenkilöiden ”taksikyydit” (Uber, Tuup)
- Yksityishenkilöiden autonvuokraus (ShareitBloxcar, Zipcar)
- Yhteiskäyttöautot (Lappeenrannan kaupunki)
- Parkkipalvelut (FlightCar, Rent-a-park)

Pyöräily: kaupunkipyörät, Spinlister, pyöräreitit

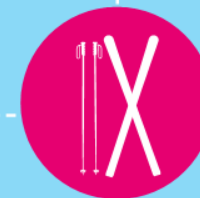
MAAS –mobility as a service(Ylläs Around, Ylläs Tiketti)





Liikkumisen palveluihin liittyviä toimijoita

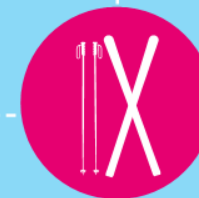
- Yksityiset auton omistajat
- Auton vuokraajat
- Kyydin jakajat (sekä tarjoajat että käyttäjät)
- Kuljetusta tarjoavat
- Välitysalustat
- Vakuutusyhtiöt
- Verottaja
- Perinteiset autovuokraamot ja muut yritykset
- Reittiopaspalvelut
- Kunnat ja alueet
- Pelastuslaitos
- Liikenteen turvallisuusvirasto
- Liikkuva poliisi
- Parkkipaikan jakajat





Kysymyksiä liikkumisen palveluista

- Vakuutuskäytäntöjen selkeyttäminen, kenen vakuutus korvaa ja mitä?
- Miten saada kaikki toiminta verotuksen pariin (selkeytys ansiotuloverotus vs. pääomatuloverotus)?
- Työehtoihin ja ammatinharjoittamiseen liittyvät kysymykset
- Miten tuoda jakamistalouden liikkumisen palvelut näkyväksi, esim.
 - Kimppakyytien ja -taksien esille tuominen reittioppaissa
 - Digitoiminen ja avoimet rajapinnat





ELÄMYSTEN TUOTTAMINEN JA OSAAMISEN JAKAMINEN

Yksityishenkilöiden tarjoamat elämykset

- Aktiviteetit (Doerz, activitiesfinland.com, Vayable)
- Ruokailut ja ruuan valmistus (VizEat)
- Paikallisoppaat (Anna mieki autan, Call a local, Rent a local Friend)

Tiedon ja kokemusten jakaminen (Tripadvisor)

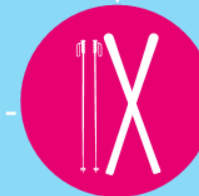
Tavaroiden, ruuan, pyykin yms. jako-, haku-, ja toimituspalvelut (Foodora, Wolt, Postmate)





Elämysten tuottamiseen liittyviä toimijoita

- Yksityiset palvelujen/elämysten tarjoajat
- Elämysten ostajat
- Välitysalustat
- Perinteiset (ohjelma)palveluyritykset
- Vakuutusyhtiöt
- Verottaja
- Tukes
- Pelastuslaitos

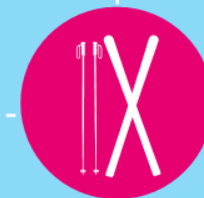




Kysymyksiä elämysten tuottamisesta

Toimijat: yksityiset palveluntarjoajat, elämysten ostajat, välitysalustat, perinteiset (ohjelma)palveluyritykset, vakuutusyhtiöt, verottaja, Tukes

- Turvallisuuskysymykset
 - Kuka on vastuussa vahinkotilanteessa (oikeudet ja velvollisuudet)?
 - Turvallisuussuunnitelmat, hygieniapassit, ensiaputaidot
- Miten saada kaikki toiminta verotuksen pariin (selkeytys ansiotuloverotus vs. arvonlisäverotus)?
- Työehtoihin ja ammatinharjoittamiseen liittyvät kysymykset
- Elämysten ja palveluiden tarjoaminen kevytyrittäjänä
- Työttömyysehtoihin ja aktiivimalliin liittyvät kysymykset





Parhaita käytäntöjä rakentamassa

- Muuttuvan ilmiön jatkuva seuraaminen
- EU:n ohjeistukset
- Kansalliset ohjeistukset: suositukset, lainsäädäntö, hyvät toimintakäytännöt
- Paikalliset toimintamallit: kansalliset ja paikalliset vs. ylikansalliset välittäjätoimijat, kaupunkisuunnittelu, paikalliset toimintarajoitukset
- Uusien toimintamallien aktiivinen ja monitasoinen kehitystyö: palveluiden tarjoajat ja käyttäjät, välittäjät, viranomaiset, hankkeet, toimintaverkostot
- Tarvitaan sektorikohtaiset pelisäännöt, jotka huomioivat erilaiset, eri kokoiset toimijat ja alueet

